



FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



Toruń, 14.04.2017

Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych zatytułowanych „Rowerem po Toruniu”

W dniach od 25.11.2016 do 05.12.2016 oraz od 14.03.2017 do 27.03.2017 r., miał miejsce się proces konsultacji społecznych zatytułowany „Rowerem po Toruniu”. Konsultacje dotyczyły dokumentu pod tytułem "Koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu na lata 2017-2023". Konsultacje zostały przeprowadzone na zlecenie władz miasta Torunia. Ich realizatorem był Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia.

W Toruniu, zgodnie z wolą Rady Miasta Torunia, konsultacje społeczne powinny się odbywać zgodnie z Regulaminem Konsultacji Społecznych (OBWIESZCZENIE NR 17/15 RADY MIASTA TORUNIA z dnia 17 grudnia 2015 r. ogłaszające Regulamin Konsultacji Społecznych - http://www.bip.torun.pl/files/doc/17_15_02.pdf). Paragraf 22 punkt 1 Regulaminu Konsultacji Społecznych mówi o tym, że „Wszystkie konsultacje powinny być przeprowadzane zgodnie z Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji (...)” http://www.konsultacje.torun.pl/sites/default/files/pictures/ks_dobre_praktyki_prowadzenia_konsultacji_spolecznych_wydanie_1_2014.pdf.

Niniejszy raport ma za zadanie wskazanie, czy przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących wskazanego tematu było zgodne z Regulaminem Konsultacji Społecznych oraz z Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji obowiązującymi w Toruniu. Ideą nadrzędną raportu jest poprawa jakości procesów konsultacyjnych w Toruniu. Działanie to jest osiągnięte poprzez obserwacje, analizę i podsumowanie procesu.

Przebieg Konsultacji

1) Przed konsultacjami

Przed ogłoszeniem przedmiotowych konsultacji przez Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji UMT, zespół ds. monitorowania konsultacji społecznych Fundacji Stabilo, podejmował próby uzyskania informacji o ich terminie. Przykładem tych działań są min wnioski o udzielenie informacji publicznej <https://drive.google.com/file/d/0B6MvyaWpJcKDC2hkWTBzY3hkREU/view> na które Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji UMT udzielał odpowiedzi.

Ponadto, dzięki skierowanemu zapytaniu o dostęp do informacji publicznej, zespół Włóczyka Obywatelskiego otrzymał pismo WKSIL.1431.11.2017.MK z którego dowiedział się o tym, iż:

Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji planował także zorganizowanie w ramach procesu konsultacji społecznych Konsultacyjnej Rowerowej Masy Krytycznej i w tym celu zaproszono do współpracy Stowarzyszenie Rowerowy Toruń, jednakże organizacja odmówiła udziału w tym przedsięwzięciu.

2) Wskazywane cele konsultacji

Jak można przeczytać na stronie <http://www.konsultacje.torun.pl/pl/node/222022>: „Wyniki ankiety



FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



będą doskonałym materiałem uzupełniającym dane zgromadzone w toku dotychczasowych prac nad koncepcją, takich jak wstępna propozycja docelowego szkieletu tras, mapa inwentaryzacyjna, mapa rozwoju infrastruktury rowerowej w latach 2006-2016 i będą wykorzystane do stworzenia finalnej wersji Koncepcji". W "Koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu na lata 2017-2023" cele określono jako: „Opracowanie stanowić będzie podstawowy dokument prezentujący wieloletnią wizję rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu, a także definiować w kilkuletniej perspektywie najważniejsze działania miasta w zakresie polityki rowerowej.”

Podczas spotkania konsultacyjnego, autor uzupełnił listę celów o:

- zapewnienie udziału ruchu rowerowego w całym ruchu komunikacyjnym miasta na 10%. Przy tym punkcie autor powołał się na to, iż taki udział mają miasta zbliżone wielkościowo do Torunia.
- uzyskanie spójności tras rowerowych

3) I etap konsultacji - ankieta internetowa

W dniach od 25.11.2016 do 05.12.2016, była aktywna ankieta internetowa, w której uczestnicy konsultacji mieli możliwość wyrażenia swojego zdania. Ankieta była bardzo szczegółowa i zbierała szerokie informacje od zainteresowanych osób. Wraz z ankietą zamieszczono internetowa mapa inwentaryzacyjna istniejących, realizowanych i docelowych tras rowerowych w mieście. Jak napisali prowadzący konsultacje „Na potrzeby konsultacji społecznych publikujemy proponowaną wizję docelowego układu tras rowerowych (...) który umożliwi sprawne poruszanie się rowerem mieście (w perspektywie do 2023 i do 2030 roku) oraz propozycje tras na potrzeby ruchu rekreacyjnego i turystycznego”. Z powyższych informacji wynika, iż jeszcze przed ogłoszeniem konsultacji społecznych, cała koncepcja była już przygotowana. Podano następujący adres do nadsyłania uwag: mzd@mzd.torun.pl

4) II etap konsultacji – spotkanie konsultacyjne

W dniu 10.03.2017 uczestnicy I etapu dostali informację mailową o II etapie konsultacji.

Przed spotkaniem na stronie www.konsultacje.torun.pl/pl/node/227490 dostępny był między innymi raport z I części konsultacji społecznych (ankiety) przygotowany przez Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia.

Otwarte spotkanie na którym mieszkańcy mogli uczestniczyć w konsultacjach, odbyło się w dniu 14 marca (wtorek) 2017 roku w Ognisku Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza Rynek Staromiejski 7. Zgodnie z pismem jaki zespół Włóczęgi Obywatelskiego otrzymał od Wydziału Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia (WKSIL.1431.11.2017.MK), mieszkańcy zostali poinformowani o spotkaniu w następujący sposób:

Informację o rozpoczynających się konsultacjach i organizowanym spotkaniu zamieszczono na miejskich portalach internetowych www.torun.pl, www.konsultacje.torun.pl, jak również na portalu Facebook. a także m.in. na stronach:

<http://kujawsko-pomorskie.onet.pl/torun-beda-nowe-sieczki-rowerowe/x5dcrw>

<http://www.pomorska.pl/wiadomosci/torun/a/torun-chce-byc-przyjazny-dla-rowerzystow,11841151/>

http://samorząd.pap.pl/depesze/wiadomosci_pap/172665/

<http://rowerowytorun.com.pl/forum/lastp?p=12747&t=978>

<http://edroga.pl/prawo/torun-przyjazny-ro-werzystom-020313723>

<http://torun.wyborcza.pl/torun/7,48723,21438708,torun-stawia-na-rowery-bedzie-ponad-80-km-nowych-tras.html>

http://ddtorun.pl/pl/11_wiadomosci/9156_83_kilometry_nowych_sieczek_dla_rowerzystow_gdzie_powstana.html

http://www.smnaskarpie.pl/app/index.php?option=com_content&task=view&id=1632&Itemid=121.

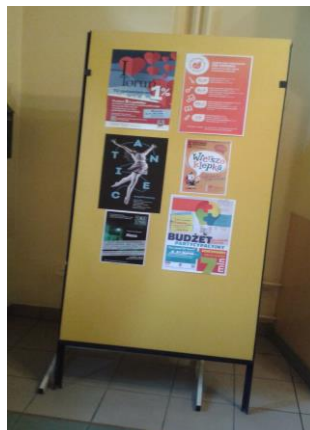
Przebieg spotkania:

- o godzinie 17:00 przed Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza nie było żadnych informacji o mających się odbyć konsultacjach. Tablica informująca o konsultacjach stała wewnątrz korytarza w Domu Harcerza (zdjęcia 1 i 2)



Zdjęcia 1 i 2

Informacje o konsultacjach były o godzinie 17:00 wywieszone na stałych tablicach informacyjnych w korytarzu budynku „Domu Harcerza” (zdjęcia 3 i 4)



Zdjęcia 3 i 4

Okolo 17:15 organizatorzy wystawili przed Dom Harcerza tablicę informującą o przedmiotowych konsultacjach (zdjęcie nr 5)



Zdjęcie nr 5

Do godziny 17:15 dnia konsultacji, na słupach informacyjnych Urzędu Miasta Torunia, w promieniu 500 m od Domu Harcerza nie było informacji o konsultacjach „Rowerem po Toruniu” (zdjęcia 5 i 6)



Zdjęcia 6 i 7

Spotkanie konsultacyjne rozpoczęło się od rozdania uczestnikom przygotowanych na tą okazję map zatytułowanych „Koncepcja docelowego układu tras rowerowych w Toruniu”.

Autor koncepcji przedstawił prezentację dotyczącą wykonanej pracy. Podkreślił, iż do przygotowanej wcześniej koncepcji, dodano cele wskazane przez mieszkańców w I etapie konsultacji społecznych. Kilkoro mieszkańców zgłaszało swoje uwagi do prezentowanych materiałów. Na pytania i uwagi mieszkańców odpowiadały osoby, które przybyły na spotkanie z strony organizatorów.

Na konsultacjach byli obecni między innymi:

- autorzy "Koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu na lata 2017-2023"
- pracownicy Wydziału Konsultacji Społecznych i Informacji Urzędu Miasta Torunia
- pracownicy Miejskiego Zarządu Dróg
- mieszkańcy Torunia

W sumie, na spotkaniu, było obecnych:

- w momencie rozpoczęcia konsultacji (17:00) 30 interesariuszy
- o godzinie 18:00: 39 interesariuszy.

Spotkanie miało charakter informacyjno - dyskusyjny. Nie było prowadzone w formie warsztatu.

Sposób organizacji przestrzeni (krzesła skierowane w stronę osób prowadzących) określał charakter spotkania – ukierunkowywał kontakt prelegent – mieszkaniec, a utrudniał komunikację mieszkańców między sobą. W materiałach informujących o konsultacjach nie było informacji o ułatwieniach dostępu do sali konsultacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami. Osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, nie zauważono podczas spotkania konsultacyjnego. W odpowiedzi na prośbę o udzielenie informacji publicznej w tej sprawie, Wydział Konsultacji Społecznych i Konsultacji Urzędu Miasta Torunia udzielił następującej odpowiedzi:

O wyborze miejsca spotkania zdecydowała jego centralna lokalizacja umożliwiająca uczestnictwo mieszkańców z wielu okręgów Torunia. Ognisko Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza znajduje się w zasobach gminnych, organizacja spotkania nie generowała dodatkowych kosztów z budżetu Gminy Miasta Toruń. Osoby niepełnosprawne, które chcą wziąć udział w spotkaniu, mogą korzystać z indywidualnych przewozów specjalnie przystosowanymi busami. Przewozy te są organizowane i dofinansowane przez Miasto Toruń. Zgodnie z „Dobrymi praktykami prowadzenia konsultacji społecznych” opracowanymi przez Radę społeczną ds. konsultacji społecznych organizacja spotkań konsultacyjnych prowadzonych przez Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji uwzględnia możliwość aktywnego uczestnictwa w nich osób niepełnosprawnych. Pracownicy WKSil, organizując konsultacje społeczne, są każdorazowo przygotowani na udział w nich osób niepełnosprawnych.

Spotkanie było moderowane.

O godzinie 19:50 Dyrektor Wydziału Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia zakończył spotkanie. Na żadnych materiałach związanych z przedmiotowymi konsultacjami nie była podana godzina zakończenia spotkania.

Na końcu spotkania zaproszono uczestników do wyrażenia swojego zdania w formie elektronicznej.

Podano następujący adres do nadsyłania uwag: konsultacje@um.torun.pl.





Zdjęcia z II etapu konsultacji

5) Dalszy proces konsultacji społecznych po spotkaniu konsultacyjnym

W trakcie i po spotkaniu konsultacyjnym, do dnia 27.03.2017 r. były zbierane opinie mieszkańców w przedmiocie konsultacji.

Automatyczny sekretariat 15 marca 20:20

konsultacje@um.torun.pl [Pokaż historię](#) do **mnie** [Odebrane](#)

[rozwiń szczegóły](#)

Dziękujemy za udział w konsultacjach społecznych. Uwaga zgłoszona przez Panią/Pana zostanie poddana analizie, a odpowiedź opublikujemy w raporcie pokonsultacyjnym. Wszystkie raporty są dostępne na stronie www.konsultacje.torun.pl

Urząd Miasta Torunia
Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji
tel. 56 611 86 73

Automatyczna informacja zwrotna o przyjęciu uwag w procesie konsultacyjnym

Na moment przygotowania niniejszego raportu, nie został ogłoszony miejski Raport z II części przeprowadzonych konsultacji. Urząd Miasta Torunia zobowiązany jest do jego przygotowania w terminie do 30 dni od zakończenia konsultacji.



FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



Podsumowanie raportu

Niniejszy raport opisuje stan procesu konsultacji zaobserwowanego przez zespół projektu „Włącznik Obywatelski”.

Pracownicy Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji UMT odpowiedzialni za przeprowadzenie konsultacji, zastosowali 2 techniki prowadzenia konsultacji, (zgodnie z § 22. 1. Regulaminu Konsultacji Społecznych) tj

„ 1) zebranie opinii mieszkańców na temat przedmiotu konsultacji poprzez: sondaż lub ankietę ilościową lub opinie i uwagi zebrane w zwyczajowy sposób, w tym także drogą elektroniczną lub inne podobne formy;

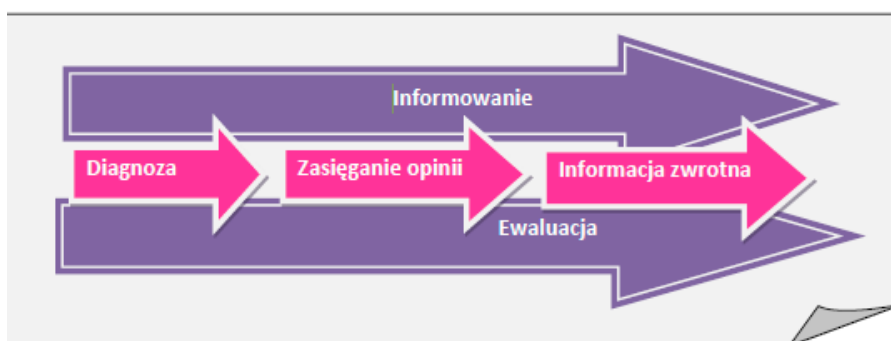
2) otwarte spotkania (debaty) lub inne podobne formy;”

Elementy mogące wpływać na jakość procesu konsultacji:

- Promocja i informacja: § 22. 1. Regulaminu Konsultacji Społecznych, pkt 3. „Wszelkie konsultacje muszą być poprzedzone odpowiednią do ich przedmiotu i zasięgu kampanią informacyjno-promocyjną.”. Stwierdzono brak szerokiej i dopasowanej do interesariuszy informacji w postaci plakatów i ulotek na terenie miasta. Informacja o konsultacjach ukazała się w mediach elektronicznych i prasie na kilka dni przed spotkaniem konsultacyjnym. Czas ten jest zgodny z Regulaminem Konsultacji Społecznych.
- Podczas dwóch etapów konsultacji, podawano dwa, inne adresy mailowe do wysyłania uwag. Dla pierwszego etapu był to adres: mzd@mzd.torun.pl. Dla drugiego etapu był to adres: konsultacje@um.torun.pl. Ta zmiana była myląca dla osoby uczestniczącej w obu etapach konsultacji.
- Konsultacje były prowadzone w konkretnej sprawie. Wnioski zgłaszane podczas spotkania konsultacyjnego, które nie dotyczyły przedmiotowej sprawy, były pomijane przez moderatora. Należy ocenić pozytywnie takie postępowanie. Odnośnie sposobu prowadzenia konsultacji, można się odnieść do § 22.1. Regulaminu Konsultacji Społecznych „Wszystkie konsultacje powinny być przeprowadzane zgodnie z Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji (...)”. Dobre praktyki, o których mowa w Regulaminie wskazują, że „Szukanie rozwiązań czy ich wybór spośród wielu propozycji winien być poparty rzetelną wiedzą o problemach i potrzebach. Dlatego najważniejszy etap procesu konsultacji stanowi diagnoza.” (s. 5). Wskazują one jasno na tryb prowadzenia konsultacji:

III. ORGANIZACJA PROCESU KONSULTACYJNEGO

Rys. Etapy procesu konsultacji społecznych traktowanych jako procesu partycypacyjnego.



Źródło:

http://www.konsultacje.torun.pl/sites/default/files/pictures/ks_dobre_praktyki_prowadzenia_konsultacji_spoecznych_wydanie_1_2014.pdf

Do przeprowadzenia prawidłowego procesu konsultacji konieczna jest najpierw diagnoza potrzeb mieszkańców oraz omawianego problemu. Na podstawie danych zebranych w ten sposób może powstać wstępna koncepcja, która może być dalej konsultowana. Dostępne publicznie informacje na temat przedmiotowych konsultacji społecznych, wskazują na to iż przynajmniej częściowo pominięto ten etap. Urzędnicy miejscy lub autorzy "Koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu na lata 2017-2023" sami ustalili założenia zgodnie z którymi powstała konsultowana koncepcja. Na przykład, jednym z założeń jest osiągnięcie 10% udziału ruchu rowerowego w mieście. Ten wskaźnik przejęto na podstawie:

- „dokumentów planistycznych Torunia” (w konsultowanym dokumencie nie ma informacji czy były one konsultowane społecznie a więc czy spełniają one oczekiwania mieszkańców, ponadto, część wskazanych dokumentów jest nieaktualna)
- informacji o takim poziomie przepustowości występującym w miastach o podobnej do Torunia wielkości.

Założenie tak niskiego wskaźnika w znaczący sposób wpłynęło na kształt obydwu etapów konsultacji i ich charakter. Konsultowanie założeń takiego dokumentu, w trakcie jego realizacji mogłoby w znaczący sposób zmienić oblicze miasta.

Mieszkańcy Torunia mogli się wypowiedzieć w stosunku do przygotowanej propozycji koncepcji, a więc mieli zasugerowane rozwiązania. To nie sprzyjało ich własnej, nieskrępowanej wypowiedzi i poszukiwaniu najlepszych rozwiązań jakie uzyskuje się w pracach warsztatowych.

W ramach "Koncepcji rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu na lata 2017-2023" która była przedmiotem konsultacji, zlecono również inwentaryzację infrastruktury rowerowej. To działanie zostało wykonane bardzo szczegółowo. Pojawia się pytanie o zasadność



FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



dokonywania inwentaryzacji przy okazji konsultacji społecznych. Wydaje się naturalnym, że taka inwentaryzacja powinna być dokonywana na bieżąco w ramach pracy jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie ruchu rowerowego w mieście.

- Na moment przygotowania niniejszego raportu, nie został ogłoszony miejski Raport z II części przeprowadzonych konsultacji. Urząd Miasta Torunia zobowiązany jest do jego przygotowania w terminie do 30 dni od zakończenia konsultacji, czyli do 27 kwietnia 2017 r.

Analizując przebieg procesu konsultacji można wskazać kilka obszarów do ulepszenia:

- a) dostosowanie materiałów informacyjnych do potrzeb wszystkich interesariuszy między innymi np. plakaty (większa ilość) i ulotki (wrzucane do skrzynek) dla osób przyzwyczajonych do tradycyjnych środków przekazu;
- b) realizacja konsultacji społecznych zgodnie z przyjętymi przez miasto Toruń zasadami diagnoza, konsultowanie założeń, a potem, na ich podstawie, przygotowanie koncepcji do dalszych konsultacji;
- c) informowanie o udogodnieniach dla osób z niepełnosprawnością ruchową w trakcie ogłaszania spotkań konsultacyjnych;
- d) przeprowadzanie konsultacji w formie aktywnej i aktywizującej uczestników. W takiej formie działań uzyskuje się rozwiązania akceptowane powszechniej mieszkańców.

Członkowie zespołu ds. monitorowania konsultacji społecznych w ramach projektu „Włóczęga Obywatelski”, prowadzili akcję informacyjno - promocyjną w trakcie opisanego powyżej procesu konsultacyjnego. Przygotowali i dystrybuowali plakaty i ulotki informujące o konsultacjach oraz spotkaniu w miejscach dostępnych, środkach komunikacji miejskiej oraz na słupach ogłoszeniowych.

Rafał Kmiec (rafal.kmiec@wo.org),

Fundacja Stabilo - Zespół ds. monitorowania konsultacji społecznych w Toruniu w ramach projektu „Włóczęga Obywatelski”.